

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 12.4.2017
COM(2017) 212 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Ενδέκατη έκθεση σχετικά με την μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση

1 Εισαγωγή

Η ενδέκατη έκθεση σχετικά με τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση παρέχει επικαιροποιημένη κατάσταση προόδου σχετικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης από την τελευταία έκθεση της 2ας Μαρτίου¹, και περιγράφει τα κενά και τις εκκρεμείς δράσεις που απομένουν για την υλοποίηση των δεσμεύσεων στο πλαίσιο και των δύο προγραμμάτων.

Παρότι οι αφίξεις μεταναστών παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, η Ελλάδα εξακολουθεί να υφίσταται πίεση με τη συνεχιζόμενη παρουσία άνω των 62 200 μεταναστών στο έδαφός της εκ των οποίων περίπου 14 000 στα νησιά και περίπου 48 200 στην ηπειρωτική Ελλάδα. Στην Ιταλία, έχουν φτάσει 24 672 άτομα από την αρχή του έτους, αριθμός αυξημένος κατά 36% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2016. Ο αριθμός των αφίξεων από την Ερυθραία, κύρια ιθαγένεια επιλέξιμη για μετεγκατάσταση στην Ιταλία, μειώθηκε σημαντικά το 2017: από δεύτερη χώρα προέλευσης των αφίξεων το 2016, που αντιπροσώπευε το 11,5% των αφίξεων, έφτασε στη δέκατη θέση τον Μάρτιο του 2017, αντιπροσωπεύοντας μόνον το 2,4% των αφίξεων. Ωστόσο, παρά την απότομη μείωση, υπάρχει ακόμη σημαντικός αριθμός Ερυθραίων οι οποίοι έφθασαν κατά κύριο λόγο το 2016 (11 000) και θα πρέπει να μετεγκατασταθούν σε άλλα κράτη μέλη. Η μετεγκατάσταση εξακολουθεί συνεπώς να αποτελεί καθοριστικό μέτρο για τη μείωση της πίεσης που υφίστανται η Ελλάδα και η Ιταλία, μέσω του καταμερισμού της ευθύνης όσον αφορά τους μετανάστες που χρήζουν σαφώς διεθνούς προστασίας.

Όπως έχει αναφερθεί προηγουμένως, ο αριθμός των επιλέξιμων για μετεγκατάσταση ατόμων που βρίσκονται στην Ιταλία και την Ελλάδα είναι χαμηλότερος από ό,τι προβλέπεται στις αποφάσεις του Συμβουλίου. Μέχρι στιγμής, έχουν καταγραφεί 26 997 επιλέξιμοι υποψήφιοι στην Ελλάδα και 8 000 στην Ιταλία. Στην Ελλάδα, όπου ο αριθμός των καταγεγραμμένων για μετεγκατάσταση υποψηφίων αναμένεται να παραμείνει σταθερός, απομένει να μετεγκατασταθούν ακόμη περίπου 14 000 άτομα. Η μετεγκατάσταση όσων είναι επιλέξιμοι εντός των υπόλοιπων μηνών είναι συνεπώς εφικτή και θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα. Οι μηνιαίοι στόχοι που τέθηκαν² για μετεγκατάσταση τουλάχιστον 1 500 ατόμων από την Ιταλία και τουλάχιστον 3 000 από την Ελλάδα αποσκοπούν στη διευκόλυνση και επιτάχυνση της μετεγκατάστασης όλων όσοι είναι επιλέξιμοι με αποτελεσματικό και ομαλό τρόπο εντός του χρονικού πλαισίου των αποφάσεων του Συμβουλίου, επιτυγχάνοντας έτσι τον στόχο του συγκεκριμένου μέτρου έκτακτης ανάγκης.

Η Επιτροπή κάλεσε επανειλημμένα τα κράτη μέλη να αυξήσουν τις προσπάθειές τους ώστε να επιτύχουν τους στόχους που έχουν τεθεί για τη μετεγκατάσταση και είναι έτοιμη να βοηθήσει τα κράτη μέλη για την επίτευξη προόδου όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει του νόμου. Η μαλτέζικη Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ διοργάνωσε ειδική συνεδρίαση στο πλαίσιο του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 27ης Μαρτίου 2017 προκειμένου να συζητηθούν τρόποι ενίσχυσης της μετεγκατάστασης. Καταγράφονται ορισμένα αποτελέσματα. Ορισμένα κράτη μέλη που είχαν καθυστερήσει τη συμμετοχή τους προβαίνουν πλέον εκ νέου σε μετεγκαταστάσεις. Χάρη σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, έχει σημειωθεί πρόοδος η οποία οδήγησε σε νέο ρεκόρ μηνιαίων μετεγκαταστάσεων (πάνω από 1 600 για την Ελλάδα και πάνω από 800 για την Ιταλία), με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των ατόμων που μετεγκαταστάθηκαν να ανέλθει, στις 10 Απριλίου 2017, σε 16 340 (5 001 από την Ιταλία

¹ COM(2017) 202 final.

² COM(2017) 791 final.

και 11 339 από την Ελλάδα). Πρόκειται για βελτίωση κατά 27% σε σύγκριση με τον καλύτερο προηγούμενο μήνα.

Ωστόσο, εξακολουθούν να απαιτούνται περαιτέρω εντατικές και συντονισμένες προσπάθειες εκ μέρους όλων των κρατών μελών, ιδίως εκείνων που δεν έχουν πραγματοποιήσει καθόλου μετεγκαταστάσεις, καθώς και ισχυρή συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων για τη μετεγκατάσταση όλων όσοι είναι επιλέξιμοι, από την Ιταλία και την Ελλάδα, έως τον Σεπτέμβριο του 2017. Όπως ήδη αναφέρθηκε σε προηγούμενες εκθέσεις, οι προϋποθέσεις και οι επιχειρησιακές υποδομές που απαιτούνται για να πραγματοποιηθούν οι μετεγκαταστάσεις είναι πλέον σε πλήρη λειτουργία. Ενώ η Ιταλία, η Ελλάδα, οι οργανισμοί της ΕΕ και οι διεθνείς οργανισμοί έχουν όλοι αυξήσει τις ικανότητές τους να εκπληρώνουν τους καθορισμένους στόχους, ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην τήρηση των προθεσμιών που συμφωνήθηκαν στα πρωτόκολλα για τη μετεγκατάσταση για ορισμένα μέτρα και, ως εκ τούτου, δημιουργούν εμπόδια όσον αφορά την εντατικοποίηση των μετεγκαταστάσεων. Η παρούσα 11η έκθεση περιλαμβάνει συστάσεις για συγκεκριμένα κράτη μέλη που αποσκοπούν στην άρση αυτών των εμποδίων που επηρεάζουν την κοινή προσπάθεια για διευκόλυνση και επιτάχυνση των μετεγκαταστάσεων.

Όσον αφορά την επανεγκατάσταση, η εφαρμογή των συμπερασμάτων του Ιουλίου του 2015 για την επανεγκατάσταση 22 504 ατόμων βρίσκεται σε καλό δρόμο και έχουν επανεγκατασταθεί μέχρι στιγμής 15 492 άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας, αριθμός που υπερβαίνει τα δύο τρίτα του συμφωνηθέντος αριθμού. Από τις 28 Φεβρουαρίου 2017 έχουν επανεγκατασταθεί 1 070 άτομα, κυρίως από την Τουρκία, την Ιορδανία και τον Λίβανο. Μέρος της επανεγκατάστασης στο πλαίσιο του συγκεκριμένου ευρωπαϊκού προγράμματος εξυπηρετεί επίσης τον σκοπό της εφαρμογής της επανεγκατάστασης που προβλέπεται στη δήλωση ΕΕ-Τουρκίας. Από τις 4 Απριλίου 2016, ημερομηνία έναρξης ισχύος του εν λόγω μηχανισμού, έχουν επανεγκατασταθεί από την Τουρκία στην ΕΕ 4 618 Σύριοι, συμπεριλαμβανομένων 1 053 μετά τη δημοσίευση της προηγούμενης έκθεσης.

2 Μετεγκατάσταση

Ο ρυθμός μετεγκατάστασης αυξήθηκε περαιτέρω αυτόν τον μήνα, και πρόσθετες προσπάθειες θα επιτρέψουν την επίτευξη των καθορισμένων στόχων.

Σε απόλυτους αριθμούς, η **Γερμανία** είναι η χώρα που έχει μετεγκαταστήσει μέχρι σήμερα τον μεγαλύτερο αριθμό αιτούντων (3 511), ακολουθούμενη από τη **Γαλλία** (3 157) και τις **Κάτω Χώρες** (1 636). Επί του παρόντος, η **Μάλτα** και η **Φινλανδία** είναι τα μοναδικά δύο κράτη μέλη που βρίσκονται μέχρι στιγμής σε καλό δρόμο για την έγκαιρη εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους τόσο έναντι της Ιταλίας όσο και έναντι της Ελλάδας (βλ. παράρτημα 3). **Το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες και η Πορτογαλία** σημειώνουν επίσης σταθερή πρόοδο ως προς τις υποχρεώσεις τους έναντι της Ελλάδας και της Ιταλίας. Η **Νορβηγία** έχει σχεδόν υλοποιήσει τις δεσμεύσεις για μετεγκατάσταση που της αναλογούν.

Ωστόσο, οι προοπτικές εξακολουθούν να είναι απογοητευτικές για ορισμένα άλλα κράτη μέλη. Η **Ουγγαρία** και η **Πολωνία** εξακολουθούν να μη συμμετέχουν στο πρόγραμμα μετεγκατάστασης και συνεπώς δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους βάσει του νόμου³. Η **Τσεχική Δημοκρατία** δεν έχει αναλάβει δεσμεύσεις από τον Μάιο του 2016 και δεν έχει προβεί σε καμία μετεγκατάσταση από τον Αύγουστο του 2016, με αποτέλεσμα να έχει πραγματοποιήσει λιγότερο από το 1% των μετεγκαταστάσεων που της αναλογούν. Η **Βουλγαρία**, η **Κροατία** και η **Σλοβακία** πραγματοποιούν μετεγκαταστάσεις σε πολύ περιορισμένη βάση (2 % των μετεγκαταστάσεων που τους αναλογούν).

Επιπλέον, παρά τις πρόσφατες προσπάθειές τους να επιταχύνουν τη μετεγκατάσταση, **το Βέλγιο, η Γερμανία και η Ισπανία**, έχουν πραγματοποιήσει λίγο περισσότερο από το 10% των μετεγκαταστάσεων που τους αναλογούν μέχρι σήμερα.

Με τους στόχους που έχουν τεθεί από την Επιτροπή επιδιώκεται να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και έγκαιρη μετεγκατάσταση όλων των επιλέξιμων ατόμων που βρίσκονται επί του παρόντος στην Ιταλία και στην Ελλάδα, καθώς και να αποφευχθούν τυχόν εμπόδια σε επιχειρησιακό επίπεδο και σε επίπεδο διοικητικής υποστήριξης που θα προέκυπταν εάν οι περισσότερες από τις εναπομένουσες μεταφορές επρόκειτο να πραγματοποιηθούν τις τελευταίες εβδομάδες του Σεπτεμβρίου. Η επίτευξη των εν λόγω στόχων απαιτεί πρόσθετες προσπάθειες και ευελιξία σε κάθε στάδιο της διαδικασίας μετεγκατάστασης, από τις δεσμεύσεις μέχρι τη μεταφορά, συμπεριλαμβανομένων επαρκών ικανοτήτων υποδοχής στα κράτη μέλη μετεγκατάστασης μετά την πραγματοποίηση της μετεγκατάστασης. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση της κατάστασης και οι συστάσεις ακολουθούν τα εν λόγω στάδια. Η καταβολή μικρών προσπαθειών από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε κάθε στάδιο μπορεί να βελτιώσει σημαντικά τον συνολικό αριθμό ατόμων που μετεγκαθίστανται ανά μήνα. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα δύο πρώτα στάδια (ανάληψη δεσμεύσεων και ταυτοποίηση) πρέπει να διεξάγονται εκ παραλλήλου.

Ανάληψη δεσμεύσεων: χρειάζεται η ανάληψη μεγαλύτερων και περισσότερων μηνιαίων δεσμεύσεων

Μετά την τελευταία έκθεση, η **Ρουμανία και η Ισπανία έχουν αρχίσει εκ νέου να αναλαμβάνουν δεσμεύσεις**. Επιπλέον, η **Σουηδία**, για την οποία η αναστολή για ένα έτος των μετεγκαταστάσεων λήγει τον Ιούνιο του 2017, έχει αρχίσει την ανάληψη δεσμεύσεων στοχεύοντας να καλύψει το σύνολο των δεσμεύσεών της βάσει του νόμου εντός του χρονικού πλαισίου των αποφάσεων του Συμβουλίου. Εξάλλου, η **Λιθουανία** έχει ξαναρχίσει την

³ Η Ουγγαρία και η Σλοβακία, υποστηριζόμενες από την Πολωνία, αμφισβήτησαν τη νομιμότητα της δεύτερης απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη μετεγκατάσταση. Ωστόσο, τυχόν προσφυγή ακυρώσεως δεν έχει ανασταλτική ισχύ. Η συζήτηση των υποθέσεων ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πραγματοποιηθεί στις 10 Μαΐου.

ανάληψη δεσμεύσεων έναντι της Ιταλίας και η **Βουλγαρία, η Κύπρος και η Κροατία** δραστηριοποιούνται περισσότερο σε σχέση με την Ελλάδα. Η **Αυστρία** ανακοίνωσε πρόσφατα την πρόθεσή της να ξεκινήσει προσεχώς τις μετεγκαταστάσεις, ιδίως ευάλωτων αιτούντων από την Ιταλία.

Ωστόσο, απαιτούνται ακόμη περισσότερες μηνιαίες δεσμεύσεις ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της μετεγκατάστασης όλων όσων είναι επιλέξιμοι στην Ιταλία και την Ελλάδα. Η ύπαρξη επαρκούς αριθμού δεσμεύσεων είναι επίσης ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί η ποιότητα της διαδικασίας αντιστοίχισης (στο πλαίσιο της οποίας η Ιταλία και η Ελλάδα προβαίνουν στην αντιστοίχιση μεμονωμένων αιτούντων με συγκεκριμένο κράτος μέλος). Υπό την έννοια αυτή:

- η **Ουγγαρία και η Πολωνία** θα πρέπει να αρχίσουν αμέσως την ανάληψη δεσμεύσεων και τη μετεγκατάσταση· η Επιτροπή είναι έτοιμη να συζητήσει με τα εν λόγω κράτη μέλη για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να τα βοηθήσει να σημειώσουν πρόοδο στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει του νόμου, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία που έχει η επίδειξη αλληλεγγύης από όλα τα κράτη μέλη προς την Ελλάδα και την Ιταλία·
- Η **Αυστρία** θα πρέπει να αρχίσει την ανάληψη δεσμεύσεων έναντι της Ελλάδας και της Ιταλίας το συντομότερο δυνατόν και η **Τσεχική Δημοκρατία και η Πορτογαλία** θα πρέπει σήμερα να ξαναρχίσουν την ανάληψη δεσμεύσεων τόσο έναντι της Ιταλίας όσο και έναντι της Ελλάδας·
- Η **Βουλγαρία, η Κύπρος, η Εσθονία, η Ιρλανδία και η Σλοβακία** θα πρέπει να αρχίσουν την ανάληψη δεσμεύσεων έναντι της Ιταλίας το συντομότερο δυνατόν·
- Η **Κροατία και η Σλοβενία** θα πρέπει να αυξήσουν την κανονικότητα των δεσμεύσεών τους και να αναλαμβάνουν δεσμεύσεις σε μηνιαία βάση τόσο έναντι της Ιταλίας όσο και έναντι της Ελλάδας, ενώ το **Λουξεμβούργο** θα πρέπει να αναλαμβάνει δεσμεύσεις σε μηνιαία βάση έναντι της Ελλάδας και η **Λετονία** έναντι της Ιταλίας·
- Το **Βέλγιο και η Ισπανία** θα πρέπει να αυξήσουν τις μηνιαίες δεσμεύσεις τους έναντι της Ιταλίας και της Ελλάδας, ενώ η **Γερμανία και η Σλοβακία** θα πρέπει να αυξήσουν τις μηνιαίες δεσμεύσεις τους έναντι της Ελλάδας· Η **Γαλλία** θα πρέπει να αυξήσει τις δεσμεύσεις της έναντι της Ιταλίας, αναλαμβάνοντάς τες σε μηνιαία βάση, και να διατηρήσει παράλληλα τις τρέχουσες μηνιαίες προσπάθειές της σε σχέση με την Ελλάδα.

Η Φινλανδία, η Λιθουανία, η Μάλτα και οι Κάτω Χώρες θα πρέπει –τουλάχιστον– να διατηρήσουν τις τρέχουσες μηνιαίες προσπάθειές τους.

Ορισμένα κράτη μέλη δεν συμμετέχουν στη μετεγκατάσταση από την Ιταλία, **συγκεκριμένα η Εσθονία και η Ιρλανδία**, ή το πράττουν μόνο σε περιορισμένη βάση, συγκεκριμένα η **Γαλλία**, εν μέρει λόγω της αυστηρής πολιτικής της Ιταλίας αναφορικά με τις πρόσθετες συνεντεύξεις ασφαλείας από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης στην επικράτειά της. Όπως αναφέρθηκε την προηγούμενη φορά, έχουν συμφωνηθεί ρυθμίσεις με την Ευρώπη και τις ιταλικές αρχές για τη διευκόλυνση πρόσθετων ελέγχων ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων πρόσθετων συνεντεύξεων ασφαλείας. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) μπορούν επίσης να διενεργούν πιο εμπεριστατωμένες συνεντεύξεις για την ανίχνευση πιθανών λόγων αποκλεισμού κατόπιν αιτήματος του κράτους μέλους μετεγκατάστασης. **Είναι σημαντικό το ότι η Ιταλία θα πρέπει να είναι ανοικτή στο να επιτρέπει πρόσθετες συνεντεύξεις ασφαλείας, μεταξύ άλλων, εφόσον απαιτείται, μέσω της σύναψης διμερών συμφωνιών με τα ενδιαφερόμενα**

κράτη μέλη. Τούτο θα συμβάλει στην επιτάχυνση της μετεγκατάστασης. **Ταυτόχρονα, θα πρέπει να επιδεικνύεται μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την ανάγκη για πρόσθετες συνεντεύξεις ασφαλείας και από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης, τα οποία πρέπει να αρχίσουν τη μετεγκατάσταση χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση.**

Ταυτοποίηση και καταγραφή μεταναστών για μετεγκατάσταση: η Ιταλία ενθαρρύνεται να κάνει περισσότερα

Η Ελλάδα έχει ολοκληρώσει την καταγραφή («υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας») όλων εκείνων που καλύπτονταν από τη διαδικασία προκαταγραφής, συμπεριλαμβανομένων όσων είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση. Συνολικά, 26 997 άτομα έχουν υποβάλει τις αιτήσεις τους στο πλαίσιο του καθεστώτος μετεγκατάστασης: 11 339 άτομα έχουν ήδη μετεγκατασταθεί ενώ **απομένουν ακόμα να μετεγκατασταθούν 13 845 άτομα⁴**. Μολονότι περισσότεροι υποψήφιοι για μετεγκατάσταση θα μπορούσαν ακόμα να καταγραφούν πριν από τις 26 Σεπτεμβρίου 2017 και ορισμένοι θα μπορούσαν να εξαιρεθούν από το πρόγραμμα μετεγκατάστασης, ο συνολικός αριθμός των ατόμων που είναι καταγεγραμμένα για μετεγκατάσταση αναμένεται να παραμείνει συνολικά σταθερός.

Η Ιταλία έχει καταγράψει μέχρι στιγμής για μετεγκατάσταση περίπου 8 000 άτομα. Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, βρίσκονται στο στάδιο της καταγραφής επιπλέον **1 000** άτομα. Ωστόσο, περίπου 20 700 Ερυθραίοι έφτασαν στην Ιταλία το 2016. **Η Ιταλία θα πρέπει να επιταχύνει τη διαδικασία καταγραφής και να προβαίνει όσο το δυνατόν συντομότερα και σε συνεχή βάση στον εντοπισμό και στην καταγραφή των επιλέξιμων για μετεγκατάσταση ατόμων.** Για τον σκοπό αυτό, η Ιταλία οφείλει να αυξήσει τον αριθμό του προσωπικού που διεκπεραιώνει αιτήσεις και αιτήματα αναδοχής για μετεγκατάσταση στη μονάδα του Δουβλίνου, εφόσον χρειαστεί, με στήριξη της EASO. Θα πρέπει επίσης να κάνει πλήρη χρήση της περιφερειακής της διοίκησης και των υφιστάμενων κινητών ομάδων της EASO προκειμένου να προσεγγίσει, να ενημερώσει και να καταγράψει για μετεγκατάσταση τον μεγάλο αριθμό επιλέξιμων μεταναστών που φιλοξενούνται εκτός των αρχικών κέντρων μετεγκατάστασης. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το πρόγραμμα μετεγκατάστασης στις Questure και στα κέντρα υποδοχής. Είναι επίσης θεμελιώδους σημασίας **όλοι οι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση που φθάνουν στην Ιταλία μέσω των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης ή άλλων λιμένων αποβίβασης να διοχετεύονται μεθοδικά σε ειδικά σχεδιασμένα κέντρα μετεγκατάστασης**, όπως προβλέπεται στον χάρτη πορείας της Ιταλίας που εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 και αναθεωρήθηκε τον Μάρτιο του 2016. Η τρέχουσα πρακτική της διασποράς των επιλέξιμων για μετεγκατάσταση μεταναστών σε ολόκληρη την ιταλική επικράτεια πρέπει να αποφευχθεί στο μέτρο του δυνατού για τις νέες αφίξεις, δεδομένου ότι, μεταξύ άλλων, δημιουργεί σημαντικά εμπόδια διοικητικής φύσεως και παρεμποδίζει τις ταχείες μεταφορές για λόγους μετεγκατάστασης.

Η διαδικασία αντιστοιχισής: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφεύγουν υπερβολικά περιοριστικές προτιμήσεις

Η ελληνική Υπηρεσία Ασύλου και η ιταλική μονάδα του Δουβλίνου προβαίνουν στην

⁴ 1 873 υποψήφιοι για μετεγκατάσταση απορρίφθηκαν από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης, παραπέμφθηκαν στη διαδικασία του Δουβλίνου ή στην εθνική ελληνική διαδικασία (π.χ., λόγω ανάκλησης της υποβολής από την Ελλάδα για διοικητικούς λόγους, αρνητικού ελέγχου ασφαλείας πριν από την υποβολή από την Ελληνική Αστυνομία, κ.λπ.), ή, ένας εξαιρετικά περιορισμένος αριθμός υποψηφίων απεβίωσε.

αντιστοίχιση των αιτούντων με τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης εντός της προθεσμίας που συμφωνήθηκε στα πρωτόκολλα μετεγκατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη στο μέτρο του δυνατού τις προτιμήσεις που εκφράζονται από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης με στόχο να διευκολυνθεί η ένταξη των ατόμων που μετεγκαθίστανται στο κράτος μέλος της μετεγκατάστασης. Ωστόσο, σε σχέση με ορισμένα κράτη μέλη μετεγκατάστασης, η αντιστοίχιση έχει καταστεί μια επαχθής και χρονοβόρα διαδικασία λόγω των πολύ περιοριστικών προτιμήσεων που έχουν εκφραστεί (π.χ., μόνο ανύπαντρες μητέρες με παιδιά), μερικές φορές με αρνητικούς όρους (π.χ., όχι άνδρες μόνοι, όχι Ερυθραίοι), ή λόγω πρόσθετων απαιτήσεων, όπως ειδικοί κατάλογοι ατόμων που έχουν ταυτοποιηθεί από ΜΚΟ από το κράτος μέλος μετεγκατάστασης που εργάζονται στην Ιταλία και την Ελλάδα. Οι αδικαιολόγητα περιοριστικές προτιμήσεις έχουν εξελιχθεί σε τρόπο αποκλεισμού υποψηφίων ή επιλογής μόνο μιας πολύ περιορισμένης ομάδας αιτούντων αντί να προβλέπεται μια καλύτερη διαδικασία αντιστοίχισης που διευκολύνει την ένταξη.

Η πρακτική αυτή, η οποία δεν συνάδει με τη διαδικασία που ορίζεται στις αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη μετεγκατάσταση και επιβραδύνει τη διαδικασία, πρέπει να σταματήσει. Εναπόκειται στις ελληνικές και τις ιταλικές αρχές να διεκπεραιώνουν τη διαδικασία αντιστοίχισης λαμβάνοντας υπόψη τυχόν οικογενειακούς, γλωσσικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή άλλους δεσμούς που μπορεί να υπάρχουν μεταξύ των μεμονωμένων υποψηφίων και του εν δυνάμει κράτους μέλους μετεγκατάστασης. Οι ελληνικές και οι ιταλικές αρχές έχουν εν τέλει την αποκλειστική ευθύνη για την τελική απόφαση. Δεν υπάρχει στην αρμοδιότητα των αιτούντων ούτε του κράτους μέλους μετεγκατάστασης να επιλέξουν.

Το εργαλείο αντιστοίχισης της EASO θα τεθεί σε λειτουργία τον Μάιο και θα περιορίσει σε μεγάλο βαθμό τα εν λόγω προβλήματα. Για τον σκοπό αυτό, η Ελλάδα θα πρέπει να χορηγήσει επείγοντως εξουσιοδότηση ασφάλειας για τον δεύτερο εμπειρογνώμονα της EASO. Το εργαλείο της EASO θα επεξεργάζεται μεγάλο αριθμό αιτούντων ταυτόχρονα επιτρέποντας την αυτόματη αντιστοίχιση μεταξύ των δεδομένων καταγραφής του αιτούντος (π.χ. προφίλ του αιτούντος) και των πολλαπλών δεσμεύσεων και προτιμήσεων των κρατών μελών μετεγκατάστασης. Ωστόσο, προκειμένου το εργαλείο να είναι αποτελεσματικό, απαιτείται από τα κράτη μέλη να κοινοποιούν επαρκώς ευέλικτες προτιμήσεις⁵.

Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθήσουν το παράδειγμα εκείνων (όπως η Κροατία, η Μάλτα, η Σλοβενία και η Ρουμανία) που παρέχουν χρήσιμες προτιμήσεις (π.χ. επαγγέλματα, προσόντα που θα μπορούσαν να διευκολύνουν την ένταξη) ενώ παράλληλα θα πρέπει να έτοιμα να υποδεχτούν κάθε τύπο μεταναστών (μεγάλες οικογένειες, ασυνόδευτους ανηλίκους, άνδρες μόνους). Κράτη μέλη με πολύ αυστηρές/περιοριστικές προτιμήσεις ή που επιβάλλουν πρόσθετες απαιτήσεις θα πρέπει να επανεξετάσουν τις πρακτικές αυτές διότι τούτο επιβραδύνει την πρόοδο. Ειδικότερα:

– **Η Σλοβακία** θα πρέπει να διευρύνει τις προτιμήσεις της και να σταματήσει να

⁵ Το εργαλείο λαμβάνει υπόψη ταυτόχρονα τα διαφορετικά κριτήρια αντιστοίχισης (προσόντα και χαρακτηριστικά των αιτούντων, προτεραιότητα σε εύλωτους αιτούντες, ικανότητα των κρατών μελών να υποδέχονται εύλωτα άτομα, προτιμήσεις, προθεσμίες). Τούτο θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αντιστοίχισης με επεξεργασία μεγάλου αριθμού περιπτώσεων και τη γρήγορη ταυτοποίηση των αιτούντων που θα μπορούσαν να μετεγκατασταθούν σε συγκεκριμένο κράτος μέλος. Επίσης, θα διασφαλίσει τη διαφάνεια της διαδικασίας παρακολουθώντας τα προφίλ των ατόμων που μετεγκαθίστανται, τη δίκαιη κατανομή των ιδιαίτερα εύλωτων αιτούντων και τον βαθμό στον οποίο χρησιμοποιήθηκαν τα κριτήρια αντιστοίχισης (χαρακτηριστικά και προσόντα που μπορούν να διευκολύνουν την ένταξη). Η EASO έχει επεξεργασθεί συγκεκριμένες οδηγίες και ένα ειδικό έντυπο όσον αφορά τις «προτιμήσεις».

απορρίπτει νόμιμα επιλέξιμες αιτήσεις μετεγκατάστασης διότι ο αιτών δεν πληροί τις εκφρασθείσες προτιμήσεις της. **Η Λιθουανία** θα πρέπει επίσης να διευρύνει τις προτιμήσεις της και το ίδιο πρέπει να πράξει η **Γαλλία** σε σχέση με την Ιταλία.

- **Η Βουλγαρία** θα πρέπει να σταματήσει να αποκλείει τους Ερυθραίους.
- **Η Ισπανία** θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο να αποφεύγει την υποβολή συγκεκριμένων ονομάτων για μετεγκατάσταση, στο μέτρο του δυνατού.
- **Η Γερμανία** θα πρέπει να επιδείξει μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά τα μέσα απόδειξης των δεσμών διευρυμένης οικογένειας. Η διαδικασία μετεγκατάστασης δεν απαιτεί το ίδιο επίπεδο βεβαιότητας που απαιτεί η οικογενειακή επανένωση στο πλαίσιο της διαδικασίας του Δουβλίνου. Επιπλέον, οι οικογενειακοί δεσμοί πρέπει να ερμηνεύονται υπό την ευρεία έννοια, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η επανένωση με τα μέλη της πυρηνικής οικογένειας υπάγεται στη διαδικασία του Δουβλίνου. Οι αιτήσεις μετεγκατάστασης δεν θα πρέπει να απορρίπτονται βάσει μη τεκμηριωμένων δεσμών διευρυμένης οικογένειας, ή επειδή οι αιτούντες έχουν οικογενειακούς δεσμούς στην Ιταλία ή στην Ελλάδα (ιδίως, όταν η Ιταλία και η Ελλάδα αποστέλλουν επίσης αιτήματα μετεγκατάστασης για τα εν λόγω μέλη διευρυμένης οικογένειας).
- **Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφεύγουν να αποκλείουν** από τις προτιμήσεις τους **ευάλωτους** αιτούντες δεδομένου ότι οι τελευταίοι μετεγκαθίστανται κατά προτεραιότητα. Τα κράτη μέλη **ενθαρρύνονται να συμπληρώνουν τους οικονομικούς τομείς** που παρουσιάζουν έλλειψη στην αγορά εργασίας στο υπόδειγμα ανάληψης δέσμευσης που προορίζεται για τον σκοπό αυτό.

Απόκριση από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης: ικανοποιητική πρόοδος, αλλά μπορούν να γίνουν περισσότερα

Τα κράτη μέλη έχουν συνολικά μειώσει τον χρόνο απόκρισης στις αιτήσεις μετεγκατάστασης. Επιπλέον, τα κράτη με τις μεγάλες μηνιαίες δεσμεύσεις **ακολούθησαν εν γένει τη σύσταση της Επιτροπής** να αποστέλλουν τα έγγραφα αποδοχής για μικρές ομάδες (των 50 περίπου ατόμων), ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής ροή των απαντήσεων και να διευκολύνεται η υλικότεχνική υποστήριξη όσον αφορά την κοινοποίηση και τη φάση πριν από την αναχώρηση. **Ωστόσο, παρά την εν λόγω πρόοδο, λίγα μόνο κράτη μέλη (π.χ. Λεττονία, Λιθουανία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Νορβηγία και Σλοβενία) τηρούν τις προθεσμίες που συμφωνήθηκαν** στα πρωτόκολλα για τη μετεγκατάσταση. Ο μέσος χρόνος απόκρισης είναι 35 ημέρες για την Ιταλία και 26 ημέρες για την Ελλάδα, αντί της περιόδου των 10 εργάσιμων ημερών που ορίζεται στα πρωτόκολλα μετεγκατάστασης.

Έχει επιτευχθεί **ικανοποιητική πρόοδος** όσον αφορά τις **απορρίψεις αιτήσεων μετεγκατάστασης**. Τα κράτη μέλη απορρίπτουν, σε γενικές γραμμές, αιτήσεις μόνον για τους λόγους που καθορίζονται στις αποφάσεις του Συμβουλίου και επί του παρόντος κάνουν χρήση των διαύλων που έχουν τεθεί σε εφαρμογή από την Ευρώπη και τις ελληνικές αρχές για την κοινοποίηση με ασφαλή τρόπο της ειδικής αιτιολογίας των εν λόγω απορριπτικών αποφάσεων. Ωστόσο, ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να εφαρμόζουν μια υπερβολικά ευρεία ερμηνεία της έννοιας του «κινδύνου για τη δημόσια τάξη» με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν ποσοστό απόρριψης μεγαλύτερο από τον μέσο όρο.

Συστάσεις:

- **Τα κράτη μέλη** θα πρέπει να ενισχύσουν την ικανότητά τους να επεξεργάζονται αιτήσεις μετεγκατάστασης και να διαβιβάζουν απαντήσεις εντός του χρονικού πλαισίου των 10 εργάσιμων ημερών που συμφωνήθηκε στα πρωτόκολλα μετεγκατάστασης.
- **Η Γαλλία** θα πρέπει να διερευνήσει τη δυνατότητα να αποστέλλει τα έγγραφα

αποδοχής σε μικρότερες παρτίδες.

- **Η Εσθονία** θα πρέπει να διερευνήσει τη δυνατότητα εφαρμογής στενότερης ερμηνείας της εννοίας του «κινδύνου για τη δημόσια τάξη».
- **Όλα τα κράτη μέλη** ενθαρρύνονται να ακολουθήσουν το **παράδειγμα της Φινλανδίας** και να εφαρμόζουν τις ανησυχίες για τη δημόσια τάξη υπό τη στενότερη ερμηνεία, ιδίως όσον αφορά έγγαμους ανηλίκους (βλ. ειδικό τμήμα για τους ασυνόδευτους ανηλίκους).

Κοινοποίηση, φάση πριν από την αναχώρηση και μεταφορά: οι πρόσθετες συνεντεύξεις ασφαλείας και η έλλειψη ικανότητας υποδοχής στο κράτος μέλος μετεγκατάστασης συνιστούν έναν από τους βασικούς λόγους για καθυστερήσεις που εξακολουθούσαν να υπάρχουν

Λαμβανομένων υπόψη των 4 347 ατόμων στην Ελλάδα και των 588 στην Ιταλία που αναμένουν μεταφορά, η παρούσα φάση παρουσιάζει τη **μεγαλύτερη συμφόρηση** στο πλαίσιο της διαδικασίας μετεγκατάστασης. Ενώ τα πρωτόκολλα για τη μετεγκατάσταση προβλέπουν ότι η μεταφορά θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός δύο εβδομάδων από την κοινοποίηση εκ μέρους των ελληνικών ή των ιταλικών αρχών (ή τριών περίπου εβδομάδων από την αποδοχή από το κράτος μέλος μετεγκατάστασης), το μέσο χρονικό διάστημα μεταξύ της αποδοχής και της μεταφοράς είναι επί του παρόντος 37 ημέρες στην περίπτωση της Ιταλίας και 52 της Ελλάδας. Καθυστερήσεις στη μεταφορά έχουν πολύ αρνητικές επιπτώσεις στο πρόγραμμα, με αποτέλεσμα τη σοβαρή υπονόμηση της αξιοπιστίας και της αποτελεσματικότητάς του, καθώς και την αύξηση των κινδύνων διαφυγής και των εντάσεων μεταξύ των αιτούντων.

Οι λόγοι για τις καθυστερήσεις αυτές ποικίλλουν. Στην Ελλάδα, ένας από τους βασικούς λόγους των καθυστερήσεων είναι οι **πρόσθετοι έλεγχοι ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων συνεντεύξεων, που διενεργούν ορισμένα κράτη μέλη μετεγκατάστασης**. Οι πρόσθετοι αυτοί έλεγχοι οδήγησαν επίσης στην απόρριψη αιτούντων στους οποίους είχε ήδη κοινοποιηθεί η απόφαση μετεγκατάστασης. Ορισμένες από τις εν λόγω απορρίψεις αποφασίζονται πολύ κοντά στην υλοποίηση της μεταφοράς με πολύ αρνητικές επιπτώσεις για το πρόγραμμα. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι ακόμη πιο σημαντικό το κράτος μέλος μετεγκατάστασης να παρέχει στην Ελλάδα και την Ιταλία δεόντως τεκμηριωμένους λόγους για την απόρριψη.

Ο δεύτερος πιο σημαντικός λόγος για καθυστερήσεις, τόσο στην Ιταλία όσο και στην Ελλάδα, είναι τα επιχειρησιακά προσκόμματα που προέκυψαν λόγω **συγκεκριμένων προτιμήσεων για μεταφορά από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης**. Τα κράτη μέλη τείνουν να προτιμούν την πραγματοποίηση των πτήσεων στο τέλος του μήνα. Ενώ τα κράτη μέλη με τις μεγαλύτερες μηνιαίες μεταφορές, όπως η Γερμανία ή η Γαλλία, προτιμούν μεμονωμένες μεταφορές σε ειδικά ναυλωμένες πτήσεις, τα κράτη μέλη με μικρές ή μεσαίες κατανομές προτιμούν μικρότερες μεταφορές καθ' όλη τη διάρκεια του μήνα σε εμπορικές πτήσεις (γεγονός που περιπλέκει τις μεταφορές κατά τις περιόδους αιχμής των διακοπών). Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη ζητούν πτήσεις συγκεκριμένες ημέρες και ώρες της εβδομάδας. Αυτές οι διαφορές και απαιτήσεις έχουν αρνητικό αντίκτυπο στα τελευταία στάδια της διαδικασίας μετεγκατάστασης, από την κοινοποίηση από τις ελληνικές ή ιταλικές αρχές έως την οργάνωση υγειονομικών ελέγχων και πολιτιστικού προσανατολισμού πριν από την αναχώρηση από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ). **Ως εκ τούτου, είναι επιθυμητή μεγαλύτερη ευελιξία από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης και μεγαλύτερος συντονισμός μεταξύ τους, από την αποστολή της αποδοχής έως την οργάνωση των πτήσεων. Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να συνδράμει ώστε να ξεπεραστούν αυτές οι**

προκλήσεις υλικοτεχνικού συντονισμού.

Ο τρίτος λόγος είναι η **έλλειψη ικανότητας υποδοχής στο κράτος μέλος μετεγκατάστασης**. Ο ΔΟΜ υποχρεώθηκε να αναβάλει ορισμένες μεταφορές διότι ορισμένα κράτη μέλη (Πορτογαλία) δεν διέθεταν την απαιτούμενη ικανότητα για την άμεση στέγαση των αιτούντων που έγιναν αποδεκτοί για μετεγκατάσταση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι η ικανότητα υποδοχής τους είναι σε θέση να απορροφήσει τους αιτούντες μετεγκατάσταση.

Στην Ιταλία, ένα πρόσθετο μείζον εμπόδιο είναι το γεγονός ότι οι αιτούντες που είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση είναι διάσπαρτοι σε όλη την ιταλική επικράτεια, όπως περιγράφηκε προηγουμένως. Ένα τέτοιο σύστημα δημιουργεί πολλές προκλήσεις για την ενημέρωση των αιτούντων, τη διενέργεια διοικητικών διατυπώσεων και συμπληρωματικών υγειονομικών ελέγχων, καθώς και τη διοργάνωση μαθημάτων πολιτιστικού προσανατολισμού.

Τέλος, **η ποιότητα, η ποσότητα και η συνάφεια των πληροφοριών που παρέχονται από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης για τα μαθήματα πολιτιστικού προσανατολισμού και την ενεργό συμμετοχή των αξιωματικών συνδέσμων σε διάφορα στάδια είναι κρίσιμης σημασίας** ώστε να αυξηθεί ο βαθμός αποδοχής από τον αιτούντα της απόφασης να μετεγκατασταθεί σε συγκεκριμένο κράτος μέλος. Δεν θα μπορούσαν όλα τα κράτη μέλη να διαθέτουν τους πόρους για την παροχή εξατομικευμένων μαθημάτων πολιτιστικού προσανατολισμού ή να τοποθετούν τους δικούς τους υπαλλήλους για την εκτέλεση των εν λόγω δραστηριοτήτων (όπως, για παράδειγμα, **η Εσθονία, η Γαλλία, η Ιρλανδία ή οι Κάτω Χώρες**). Ωστόσο, οι αξιωματικοί σύνδεσμοι μπορούν και πράγματι διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στη δημιουργία προσωπικού δεσμού μεταξύ των αιτούντων και των κρατών μελών μετεγκατάστασης μέσω της συμμετοχής τους σε μαθήματα πολιτιστικού προσανατολισμού παρεχόμενα από τον ΔΟΜ ή κατά τη φάση της κοινοποίησης (ορθές πρακτικές από τη **Φινλανδία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, την Πορτογαλία και τη Ρουμανία**). Η συνοδεία αιτούντων στον αερολιμένα είναι επίσης σημαντική για τους αιτούντες προκειμένου να διατηρούν την επαφή με το κράτος μέλος της μετεγκατάστασης. Τα καλά υλικά πληροφόρησης, όπως βίντεο, αυξάνουν επίσης τον βαθμό αποδοχής (π.χ., τα θετικά αποτελέσματα των **ρουμανικών βίντεο** που εστιάζονται σε Σύριους μετεγκατασταθέντες από την Ελλάδα). Επιπλέον, οι πληροφορίες που παρέχονται στους αιτούντες μετά την άφιξή τους θα πρέπει να συνάδουν με τις πληροφορίες πριν από την αναχώρηση.

Η EASO συνεργάζεται σήμερα με ορισμένα κράτη μέλη μετεγκατάστασης (**Πορτογαλία και Λιθουανία**) για την ανάπτυξη νέου ενημερωτικού υλικού, συμπεριλαμβανομένων βιντεοταινιών με πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής και μαρτυρίες αιτούντων που μετεγκαταστάθηκαν επιτυχώς. Επιπλέον, η EASO ελέγχει επίσης τα έντυπα των κρατών μελών μετεγκατάστασης και φυλλάδια σχετικά με τη μετεγκατάσταση των αιτούντων. **Ο ΔΟΜ** οργάνωσε ειδική εκπαίδευση για τους αξιωματικούς συνδέσμους στην Ελλάδα για τη βελτίωση της παροχής πολιτιστικού προσανατολισμού. Στην Ελλάδα, η EASO διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο μέσω της ανοιχτής τηλεφωνικής της γραμμής και κινητών ομάδων για την παροχή ακριβών και αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τη διαδικασία μετεγκατάστασης, στην περιοχή της Αθήνας και στη Βόρεια Ελλάδα, σε περίπου 14 000 αιτούντες εν αναμονή μετεγκατάστασης. Οι ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές της EASO εξακολουθούν να λειτουργούν και λαμβάνουν περισσότερες από 100 κλήσεις εβδομαδιαίως. Η επικοινωνία με εμπειρογνώμονες και διερμηνείς της EASO εξουδετερώνει τις πολλαπλές

φήμες και την παραπληροφόρηση που κυκλοφορούν ευρέως μεταξύ των αιτούντων. Η συνεχής παρουσία των ομάδων στήριξης για το άσυλο στο πλαίσιο της EASO συμβάλλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στο σύστημα μετεγκατάστασης τηρώντας ενήμερους τους αιτούντες. Αυτό, με τη σειρά του, συμβάλλει στην αποτροπή των αιτούντων από το να ακολουθούν τις παραπλανητικές προτάσεις των διακινητών και να διαφεύγουν από την εφαρμογή της διαδικασίας.

Συστάσεις:

- **Οι χώρες που διενεργούν πρόσθετους ελέγχους ασφαλείας παροτρύνονται να αυξήσουν τη διεκπεραιωτική τους ικανότητα** (ιδίως η Εσθονία, η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ελβετία) ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση της προθεσμίας που συμφωνήθηκε στα πρωτόκολλα μετεγκατάστασης και να αποφευχθούν περιττές καθυστερήσεις. **Στο μέτρο του δυνατού θα πρέπει να αποφεύγονται απορρίψεις την τελευταία στιγμή.**
- **Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδείξουν την απαιτούμενη ευελιξία** όσον αφορά τις ημερομηνίες και την οργάνωση των πτήσεων κατά τους προσεχείς μήνες. **Τα κράτη μέλη με μεγάλο αριθμό μηνιαίων μεταφορών** (Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες και Σουηδία) **θα πρέπει να συντονίζονται** μεταξύ τους (π.χ., να καθορίζουν διαφορετικές χρονοθυρίδες) προκειμένου να αποφεύγονται δυσχέρειες διοικητικής μέριμνας και, όταν είναι εφικτό, να **εξετάζουν τη λύση των ναυλωμένων πτήσεων.**
- **Η Πορτογαλία** θα πρέπει να βελτιώσει την ικανότητα υποδοχής ώστε να μετεγκαταστήσει όλους τους αιτούντες που έχουν ήδη γίνει δεκτοί. Ορισμένοι από αυτούς αναμένουν τη μεταφορά τους από τον Νοέμβριο του 2016. Η Πορτογαλία θα πρέπει να οριστικοποιήσει μαζί με την EASO το νέο βίντεο σχετικά με τη μετεγκατάσταση.
- **Η Ιταλία θα πρέπει να συγκεντρώνει τους αιτούντες σε μικρό αριθμό ειδικών κέντρων μετεγκατάστασης.** Αυτό θα διασφαλίσει την αποδοτικότερη διεξαγωγή της φάσης πριν από την αναχώρηση, συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων ιατρικών ελέγχων και μαθημάτων πολιτιστικού προσανατολισμού, και θα συμβάλει στη μείωση των κινδύνων διαφυγής των αιτούντων, καθώς οι αιτήσεις θα διεκπεραιώνονται ταχύτερα.
- **Η EASO** θα πρέπει να ολοκληρώσει το συντομότερο δυνατό το νέο φυλλάδιο για τη μετεγκατάσταση, καθώς και τα βίντεο και άλλο ενημερωτικό υλικό σε συνεργασία με τα οικεία κράτη μέλη.
- Τα κράτη μέλη που δεν μπορούν να διοργανώσουν δικά τους μαθήματα πολιτιστικού προσανατολισμού θα πρέπει να **ακολουθήσουν το παράδειγμα της Ρουμανίας, της Λετονίας και της Πορτογαλίας, και να διασφαλίσουν τη συμμετοχή των αξιωματικών συνδέσμων στην κοινοποίηση της απόφασης και στα μαθήματα πολιτιστικού προσανατολισμού που οργανώνονται από τον ΔΟΜ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διοργανώνουν μαθήματα πολιτιστικού προσανατολισμού κατά την άφιξη.**

Οι ειδικές προκλήσεις που συνδέονται με τη μετεγκατάσταση ασυνόδευτων ανηλίκων

Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη μετεγκατάσταση, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, καθώς και άλλες κατηγορίες ευάλωτων αιτούντων θα πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά προτεραιότητα. Στην πράξη, η μετεγκατάσταση των ασυνόδευτων ανηλίκων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για διάφορους λόγους.

Στην **Ελλάδα**, κατά τη διαδικασία προκαταγραφής εντοπίστηκαν 1 225 ασυνόδευτοι ανήλικοι, εκ των οποίων 568 ανήκουν σε μία από τις ιθαγένειες που είναι επιλέξιμες για μετεγκατάσταση (36% Σύριοι και 12% Ιρακινοί). Στις 2 Απριλίου 2017, είχαν καταγραφεί και οι 568 ασυνόδευτοι ανήλικοι (δυνάμει του ελληνικού δικαίου), ενώ 341 έχουν μετεγκατασταθεί. Μέχρι σήμερα, η μετεγκατάσταση ασυνόδευτων ανηλίκων διενεργείται κατά κύριο λόγο από τη **Φινλανδία** (μετεγκαταστάθηκαν 130). Τα κράτη μέλη στα οποία αναλογούν σημαντικές ποσοστώσεις δεν δέχονται ασυνόδευτους ανηλίκους (π.χ. η Γαλλία) ή μόνο λίγους από αυτούς (π.χ., το Βέλγιο ή η Ισπανία) ή επιβάλλουν απαιτήσεις σχετικά με οικογενειακούς δεσμούς στο κράτος μέλος μετεγκατάστασης με αποτέλεσμα ορισμένοι χωρισμένοι από τις οικογένειές τους ανήλικοι και οι συγγενείς τους να βρίσκονται σε νομικό κενό, καθώς έχουν απορριφθεί τόσο δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου όσο και στο πλαίσιο της διαδικασίας μετεγκατάστασης (π.χ. Γερμανία). Τέλος, τα περισσότερα κράτη μέλη που δέχονται ασυνόδευτους ανηλίκους δεν δέχονται έγγαμους ανηλίκους (ιδίως όταν είναι ηλικίας κάτω των 17 ετών), δεδομένου ότι σε πολλά κράτη μέλη υφίστανται νομικά εμπόδια που δεν επιτρέπουν τη μετεγκατάσταση της κατηγορίας αυτής χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών (π.χ. μπορεί να επιβληθεί ποινή σε ενήλικα που έχει συνάψει γάμο με ανήλικο άτομο). Μόνο η Φινλανδία επιδεικνύει ευελιξία αποδεχόμενη όλες τις περιπτώσεις που της υποβάλλονται.

Επείγει συνεπώς τα κράτη μέλη να παράσχουν 163 θέσεις⁶ για τη μετεγκατάσταση των καταγραφέντων ασυνόδευτων ανηλίκων και να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Φινλανδίας επιδεικνύοντας τη μεγαλύτερη δυνατή ευελιξία. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διερευνήσουν τρόπους για τη διευκόλυνση της μετεγκατάστασης έγγαμων ανηλίκων πάντοτε με γνώμονα την αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου και ο ΔΟΜ έχουν όλοι προβεί σε εκτιμήσεις του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού στα διάφορα στάδια πριν από την αποστολή των αιτήσεων μετεγκατάστασης. Ως εκ τούτου, έχει ήδη αξιολογηθεί η σκοπιμότητα διαχωρισμού του ανηλίκου από τον ενήλικα με τον οποίο είναι έγγαμος.

Το 2016, αριθμός-ρεκόρ 25 772 ασυνόδευτων ανηλίκων (το 91,6% των 28 129 ανηλίκων) έφτασαν στην **Ιταλία**, μεταξύ των οποίων 3 806 Ερυθραίοι, 218 Σύριοι, 394 Ιρακινοί και 13 Υεμένιοι (ιθαγένειες που είναι επιλέξιμες για μετεγκατάσταση). Έως τις 7 Απριλίου του 2017, έφθασαν στην Ιταλία επιπλέον 3 557 ασυνόδευτοι ανήλικοι, εκ των οποίων 250 περίπου ανήκουν σε ιθαγένεια επιλέξιμη για μετεγκατάσταση.

Μόνο ένα παιδί χωρισμένο από την οικογένειά του έχει μέχρι στιγμής μετεγκατασταθεί από την Ιταλία (στις Κάτω Χώρες τον Νοέμβριο του 2016). Κατά τους τελευταίους μήνες, η Ιταλία καταβάλλει προσπάθειες διευκόλυνσης της μετεγκατάστασης ασυνόδευτων ανηλίκων, και η ιταλική μονάδα του Δουβλίνου ανακοίνωσε στο πλαίσιο της συνεδρίασης των αξιωματικών συνδέσμων στη Ρώμη, στις 28 Μαρτίου, ότι μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του υπέρτατου συμφέροντος των παιδιών εκ μέρους διορισμένων επιτρόπων, προετοιμάζονται διάφορες αιτήσεις μετεγκατάστασης ασυνόδευτων ανηλίκων και μια πρώτη αίτηση έχει ήδη υποβληθεί σε κράτος μέλος μετεγκατάστασης. **Η Ιταλία θα πρέπει επείγοντως να αποσαφηνίσει τις διαδικασίες με τις οποίες θα καταστεί πλήρως δυνατή η μετεγκατάσταση ασυνόδευτων ανηλίκων (μεταξύ άλλων, μέσω της διευκόλυνσης του διορισμού επιτρόπων), να αξιοποιήσει την καθοδήγηση και στήριξη της EASO και του**

⁶ Έχουν σταλεί 522 αιτήσεις μετεγκατάστασης εκ των οποίων 405 έχουν γίνει αποδεκτές (και έχουν ήδη μεταφερθεί 341 άτομα).

ΔΟΜ, καθώς και να δημιουργήσει ένα ή περισσότερα κέντρα μετεγκατάστασης ειδικά για ασυνόδευτους ανηλίκους με σκοπό να επιταχυνθούν οι διαδικασίες.

Στις 12 Απριλίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την προστασία των παιδιών-μεταναστών,⁷ στην οποία καθορίζει μια σειρά δράσεων που πρέπει να αναληφθούν επί του παρόντος ώστε να βελτιωθεί η προστασία όλων των παιδιών-μεταναστών. Όπως υπογραμμίζεται επίσης στην εν λόγω ανακοίνωση, όλα τα κράτη μέλη πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη μετεγκατάσταση ασυνόδευτων παιδιών, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη μετεγκατάσταση.

3 Επανεγκατάσταση

Εξακολουθεί να σημειώνεται σημαντική πρόοδος όσον αφορά την επανεγκατάσταση, καθώς έχουν ήδη ολοκληρωθεί πάνω από τα δύο τρίτα των 22 504 επανεγκαταστάσεων που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο των συμπερασμάτων της 20ής Ιουλίου 2015. Από τις 28 Φεβρουαρίου 2016 έχουν επανεγκατασταθεί 1 070 άτομα, κυρίως από την Τουρκία, την Ιορδανία και τον Λίβανο.

Στις 10 Απριλίου 2017, 15 492 άτομα είχαν επανεγκατασταθεί σε 21 κράτη επανεγκατάστασης (Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Γαλλία, Ισλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιχτενστάιν, Λιθουανία, Κάτω Χώρες, Νορβηγία, Αυστρία, Πορτογαλία, Ισπανία, Φινλανδία, Σουηδία, Ελβετία και Ηνωμένο Βασίλειο). Η Εσθονία, η Φινλανδία, η Ιρλανδία, οι Κάτω Χώρες, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και συνδεδεμένες χώρες (Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Ελβετία) έχουν εκπληρώσει ήδη τις δεσμεύσεις τους.

Τα περισσότερα κράτη που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ανέφεραν ότι οι προσπάθειές τους για την επανεγκατάσταση αφορούσαν κατά κύριο λόγο, αλλά όχι αποκλειστικά, Σύριους που διέμεναν στην Ιορδανία, στον Λίβανο και στην Τουρκία. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται προσπάθειες από κράτη μέλη για επανεγκατάσταση Σύριων από την Τουρκία στο πλαίσιο της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016. Από τις 4 Απριλίου 2016 έχουν επανεγκατασταθεί από την Τουρκία 4 618 Σύριοι, σύμφωνα με το σκέλος περί επανεγκατάστασης της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας. Κατά τις τελευταίες εβδομάδες, ο ρυθμός της επανεγκατάστασης έχει επιταχυνθεί, με 1 053 άτομα να έχουν επανεγκατασταθεί στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού μετά την τελευταία περίοδο αναφοράς. Ο εναπομένον αριθμός από όλες τις δεσμεύσεις έχει επίσης αυξηθεί σημαντικά και ανέρχεται σήμερα σε 26 112, αντανakλώντας ιδίως την απόφαση της Γερμανίας να αυξήσει σημαντικά τις δεσμεύσεις της. Έως τώρα έχουν πραγματοποιηθεί επανεγκαταστάσεις σύμφωνα με τη δήλωση ΕΕ-Τουρκίας στο Βέλγιο, την Εσθονία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία, την Ισπανία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία. Επιπλέον, η Νορβηγία έχει μέχρι στιγμής επανεγκαταστήσει 203 Σύριους από την Τουρκία, από τις 4 Απριλίου.

Οι επανεγκαταστάσεις στα κράτη μέλη σύμφωνα με τη δήλωση ΕΕ-Τουρκίας προχωρούν ικανοποιητικά και προετοιμάζονται νέες επιχειρήσεις επανεγκατάστασης, συμπεριλαμβανομένων αποστολών στην Τουρκία για τη διενέργεια συνεντεύξεων με υποψηφίους επανεγκατάστασης. Η Αυστρία και η Ρουμανία προετοιμάζουν επί του παρόντος

⁷ COM(2017) 211 final.

τις πρώτες επανεγκαταστάσεις στο πλαίσιο του προγράμματος. Υπάρχουν, ωστόσο, κράτη μέλη που έχουν λάβει φακέλους από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ήδη από το καλοκαίρι του 2016, αλλά στη συνέχεια δεν ανέλαβαν δράση (Βουλγαρία, Κροατία και Τσεχική Δημοκρατία). Επιπλέον, υπάρχουν κράτη μέλη που δεν έχουν πραγματοποιήσει επανεγκαταστάσεις ούτε έχουν προβεί σε ενέργειες για επανεγκαταστάσεις από την Τουρκία (Κύπρος, Δανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία και Ηνωμένο Βασίλειο). Τα εν λόγω κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να ολοκληρώσουν τη διαδικασία επανεγκατάστασης το συντομότερο δυνατό και, ως εκ τούτου, να συμβάλουν στην εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας.

Παράλληλα, στις 10 Απριλίου 2017, 671 Σύριοι στους οποίους προσφέρθηκε η δυνατότητα να επανεγκατασταθούν, άλλαξαν γνώμη και αποφάσισαν αντ' αυτού να παραμείνουν στην Τουρκία. Ο αριθμός αυτός αντιπροσωπεύει περίπου το 11% των ατόμων που έχουν επανεγκατασταθεί και προεπιλεγεί για επανεγκατάσταση. Η απόφαση να παραμείνουν στην Τουρκία κοινοποιήθηκε αφού τα εν λόγω άτομα είχαν ενημερωθεί από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες σχετικά με τη χώρα επανεγκατάστασης, και σε διάφορα στάδια της διαδικασίας επαλήθευσης που πραγματοποιείται από ένα κράτος μέλος (π.χ. συνέντευξη επαλήθευσης, πολιτιστικός προσανατολισμός, στάδιο πριν από την αναχώρηση). Μεταξύ των λόγων που προβλήθηκαν περιλαμβάνονται προσωπικοί, πολιτιστικοί και θρησκευτικοί λόγοι καθώς και λόγοι που συνδέονται με την προσδοκία να επιστρέψουν στη Συρία ή την παραμονή στην Τουρκία. Επιπλέον, φαίνεται να αποτέλεσε παράγοντα επιρροής η έλλειψη ή η ελλιπής πληροφόρηση σχετικά με το κράτος μέλος επανεγκατάστασης. Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν, η Ομάδα Συντονισμού της ΕΕ στην Άγκυρα έχει αναλάβει δράσεις για να εξασφαλιστεί η περαιτέρω επεξεργασία των πληροφοριών που παρέχονται σε Σύριους υποψήφιους σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής και τα πολιτιστικά, κοινωνικά και νομικά πρότυπα στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Συστάσεις:

- Τα κράτη μέλη τα οποία δεν έχουν ακόμη προβεί σε επανεγκατάσταση ατόμων στο πλαίσιο των εν εξελίξει προγραμμάτων σε επίπεδο ΕΕ (**Βουλγαρία, Κύπρος, Ελλάδα, Κροατία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία**) καθώς και εκείνα που δεν έχουν σημειώσει καμία πρόοδο και απέχουν ακόμη πολύ από την υλοποίηση των στόχων τους (**Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Πορτογαλία**), θα πρέπει να εντείνουν άμεσα τις προσπάθειές τους ώστε να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους δυνάμει των συμπερασμάτων της 20ής Ιουλίου 2015.
- **Η Βουλγαρία, η Κροατία και η Τσεχική Δημοκρατία**, που έχουν λάβει φακέλους από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο πλαίσιο της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας ήδη το καλοκαίρι του 2016, θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους ώστε να ολοκληρωθεί η διαδικασία επανεγκατάστασης από την Τουρκία όσο το δυνατόν συντομότερα.
- Θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω **η παροχή πληροφοριών** σχετικά με τις χώρες επανεγκατάστασης σε Σύριους υποψηφίους, δυνάμει της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, ώστε οι υποψήφιοι να μπορούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένη απόφαση με αποτέλεσμα τη μείωση των διαρροών σε μεταγενέστερα στάδια της διαδικασίας επανεγκατάστασης.

4 Μελλοντική πορεία

Οι Ευρωπαίοι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων έχουν αναγνωρίσει επανειλημμένα την

επείγουσα ανάγκη να αντιμετωπιστεί η μεταναστευτική κατάσταση στην Ευρώπη και έχουν ζητήσει να αναληφθεί περαιτέρω δράση για την επιτάχυνση της εφαρμογής του προγράμματος μετεγκατάστασης ως βασική έκφραση αλληλεγγύης και δίκαιης κατανομής ευθυνών προς την Ελλάδα και την Ιταλία.

Οι μηνιαίοι στόχοι που τέθηκαν για τουλάχιστον 3000 μετεγκαταστάσεις από την Ελλάδα και τουλάχιστον 1500 μετεγκαταστάσεις από την Ιταλία είναι σήμερα κατά πολύ εφικτοί δεδομένης της προόδου που σημειώνεται. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν επιπλέον προσπάθειες και ευελιξία όπως αναφέρεται στην παρούσα έκθεση ώστε να επιτευχθεί ο εν λόγω στόχος.

Στη βάση αυτή, δεδομένων των υφιστάμενων αριθμητικών στοιχείων για την Ελλάδα και την Ιταλία, είναι δυνατό και εφικτό να έχει ολοκληρωθεί έως τον Σεπτέμβριο του 2017 η μετεγκατάσταση όλων των ατόμων που αναμένεται να είναι επιλέξιμα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή παροτρύνει τα κράτη μέλη να δώσουν συνέχεια στις συστάσεις που εκτίθενται στην παρούσα ανακοίνωση και να τηρούν τους καθορισμένους στόχους, ώστε να διασφαλίσουν αυξημένο ρυθμό μετεγκαταστάσεων με συντονισμένο τρόπο πριν από την επόμενη έκθεση του Μαΐου 2017. Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να συνδράμει στον συντονισμό των εν λόγω εντατικοποιημένων προσπαθειών.

Όπως τονίστηκε στην προηγούμενη έκθεση, εάν τα κράτη μέλη δεν αυξήσουν σύντομα τις μετεγκαταστάσεις τους, και εάν δεν μειωθεί η πίεση την οποία υφίστανται η Ελλάδα και η Ιταλία, η Επιτροπή δεν θα διστάσει να κάνει χρήση των εξουσιών που της έχουν ανατεθεί δυνάμει των Συνθηκών.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου, **οι νομικές υποχρεώσεις των κρατών μελών δεν σταματούν μετά τον Σεπτέμβριο του 2017.** Ως εκ τούτου, η διαδικασία μετεγκατάστασης που προβλέπεται στις εν λόγω αποφάσεις πρέπει να συνεχίσει να εφαρμόζεται από τα κράτη μέλη για τους επιλέξιμους αιτούντες εντός εύλογου χρονικού πλαισίου και μετά το συγκεκριμένο χρονικό σημείο.

Παράλληλα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις τους για επανεγκαταστάσεις· ειδικότερα, **όσα δεν έχουν ακόμη προβεί σε καμία επανεγκατάσταση, καθώς και όσα εξακολουθούν να υπολείπονται κατά πολύ του στόχου τους σύμφωνα με τα συμπεράσματα της 20ής Ιουλίου 2015, θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους.**